

RECENZJE I OMÓWIENIA

Olimpia Gogolin

Zakład Kultury Czytelniczej i Informacyjnej
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: olimpia.gogolin@onet.eu

**Fantastycznie obecne : anglojęzyczne bestsellerowe
cykle powieściowe dla dzieci i młodzieży
we współczesnej polskiej przestrzeni medialnej / Michał
Rogoż. – Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu
Pedagogicznego, 2015. – 284, [1] s. : il. ; 25 cm. –
(Prace Monograficzne, ISSN 0239-6025 ; nr 748). –
ISBN 978-83-7271-966-9**

Nie ma chyba osoby, która nie znalazłaby lub przynajmniej nie słyszała o *Opowieściach z Narnii*, Harrym Potterze czy sadze Stephanie Meyer *Zmierzch*. Nie dziwi zatem fakt, że to właśnie te serie powieściowe stały się przedmiotem badań i zainteresowań Michała Rogoża – autora studium *Fantastycznie obecne : anglojęzyczne bestsellerowe cykle powieściowe dla dzieci i młodzieży we współczesnej polskiej przestrzeni medialnej*. Książka ta ukazała się nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w 2015 r. w serii Prace Monograficzne (nr 748). Oprócz wzmiankowanych tytułów badacz analizuje w niej również *Mroczne materie* Philipa Pullmana oraz *Dziedzictwo* Christophera Paoliniego.

Wychodząc z założenia, że zjawisko bestselleru jest ściśle powiązane nie tylko z cechami literackimi publikacji, ale również z właściwie prowadzoną kampanią promocyjną i marketingową, autor w swych rozważaniach porusza szeroki wachlarz zagadnień dotyczących funkcjonowania książek na rynku wydawniczym oraz w przestrzeni medialnej. Dąży

do pokazania z perspektywy bibliologicznej i prasoznawczej specyficznej obecności [...] książek we współczesnej kulturze konwergencji medialnej i określenia wynikających stąd konsekwencji

dla ich odbioru. Dzięki analizom ilościowym i jakościowym, biorąc też pod uwagę chronologię i geografie zjawiska, [...] [próbuję również – przyp. O.G.] zrekonstruować wielogłosową przestrzeń informacyjną wokół wybranych powieści (i ich adaptacji) w prasie oraz w Internecie”. (Rogoż, 2015, s. 11)

Tak postawiony i konsekwentnie realizowany cel stanowi o wartości publikacji.

Interesującą kwestią jest zebranie i szczegółowe omówienie czynników, które przyczyniły się do popularności omawianych serii: od faktu, że analizowane powieści ukazywały się w cyklach, poprzez odwołania intertekstualne i schematy fabularne, po otoczkę medialną i wpływ tychże książek na pozaliteracką rzeczywistość (m.in. wprowadzenie do języka codziennego słowa „mugole”). Analizę wszystkich zjawisk autor osadza w głębszym kontekście, co pozwala czytelnikom na ich szerszy ogląd i lepsze zrozumienie.

Ważnym elementem czteroczęściowej książki jest analiza przekładów. Poza nazwiskami tłumaczy pojawiają się w niej m.in. kwestie dotyczące trudności, z jakimi borykali się oni podczas pracy nad tekstami, czy też opinie czytelników na temat owoców tejże pracy. Interesującymi zagadnieniami z punktu widzenia czytelnika są również ekranizacje i egranizacje, a także analiza szaty graficznej (w przypadku *Opowieści z Narnii*) i etapów wprowadzania na polski rynek znanego cyklu o młodym adeptce magii, autorstwa Joanne K. Rowling. Ten ostatni temat jest tym bardziej cenny, że to właśnie serii powieści o Harrym Potterze towarzyszyła szeroko zakrojona, na niespotykaną dotąd w Polsce skalę, kampania marketingowa, za sprawą której m.in. w naszym kraju ukształtowała się społeczność fanów cyklu angielskiej pisarki. Wśród analizowanych chwytów marketingowych znalazły się także rozwiązania odnoszące się do okładek, ilustracji, rekomendacji czy haseł reklamowych.

Godnymi uwagi fragmentami studium są również te prezentujące publikacje będące pokłosiem wydania omawianych serii powieściowych. Zaskakuje nie tylko liczba, ale i tematyka wymienianych tekstów: znaleźć tu można opracowania, przewodniki, a nawet... książki kucharskie.

Z lektury książki przebiega bibliometryczne zacięcie autora, który w postaci tabel i wykresów przedstawił m.in. „liczbę publikacji poświęconych angielskojęzycznym bestsellerowym cyklom książek dla dzieci i młodzieży w wybranych tytułach polskiej prasy opinii” (Rogoż, 2015, s. 244).

Książka została napisana przystępnym językiem. M. Rogoż, interesująco prowadząc wywód, celnie wychwytuje i analizuje zjawiska towarzyszące recepcji omawianych serii powieściowych. Swoje rozważania zamyka w logicznie ujętej strukturze treści.

Omawiana publikacja jest wartościowa z poznawczego punktu widzenia, a ponadto ma szansę stać się inspirującą lekturą dla szerokiego spektrum odbiorców – nie tylko badaczy literatury, ale także wszystkich miłośników omawianych serii.